

پایان نامه را چند می‌فروشی؟

داشتن پول شاید دانش را به همراه نداشته باشد، اما می‌توان با قدرت این ابزار، مدرک دانشگاهی را در هر مقطعی تهیه کرد! آیا می‌خواهید پایان‌نامه یا تز مقاطع فوق‌لیسانس و دکترای خود را ارئه دهید؟ حتماً زمان بررسی یا خواندن کتاب‌ها و مقالات لازم در این زمینه را هم ندارید!

خرید و فروش پایان‌نامه و تحقیق دانشجویی مدت‌هاست گریبانگیر سیستم آموزش عالی است
پایان‌نامه را چند می‌فروشی؟

جام جم آنلاین: داشتن پول شاید دانش را به همراه نداشته باشد، اما می‌توان با قدرت این ابزار، مدرک دانشگاهی را در هر مقطعی تهیه کرد! آیا می‌خواهید پایان‌نامه یا تز مقاطع فوق‌لیسانس و دکترای خود را ارئه دهید؟ حتماً زمان بررسی یا خواندن کتاب‌ها و مقالات لازم در این زمینه را هم ندارید!

فرید یکی از آن همه دانشجویانی است که چند بار طرح خود را ارائه داده و هر بار به دلایلی رد شده است. حالا او به یکی از مجتمع‌های خیابان انقلاب آمده تا شاید این گره کور به نوعی در این تنها اتاق که بیشتر شبیه سمساری است، گشوده شود. این دفتر که فرید به آن امید زیادی بسته است با تابلوی دیگری در حال فعالیت است.

البته لزومی ندارد که همه راهی و آواره ساختمان‌های قدیمی و بدون آسانسور مرکز شهر شوند، می‌توان همان پشت میز با جستجوی کلمات کلیدی در رایانه تعداد زیادی آدرس و شماره تلفن به دست آورد. صفحه‌های مجازی که باز می‌شوند شما شاهد چنین عباراتی خواهید بود: («ارائه کلید واژه‌ها از سوی شما«، «ادامه کار با ما«، «مشاوره«، «تهیه پروپوزال« و «نگارش نهایی« پایان‌نامه را در هر زمانی، بسته به بودجه شما، انجام خواهیم داد... فرید نیز چنین کرده بود و پس از تماس تلفنی، خانم منشی آدرس دفتر را به او داد. این دومین مکانی است که او به آن مراجعه می‌کند.

البته در کنار چنین تبلیغاتی، بسیاری هم به فضای دانشگاهی نفوذ کرده و به صورت مستقیم مشتریان خود را جذب می‌کنند. «این یک روند جدی و در حال گسترش است«، این هشدار را سلیمان پاک‌سرشت، استاد جامعه‌شناسی دانشگاه بوعلی همدان می‌دهد و در تحلیل این ماجرا به «جام‌جم« می‌گوید: «چنین مساله‌ای را باید از 2 جنبه درون نهادی و برون نهادی نگریست که من بیشتر به جنبه درون نهادی آن نگاه می‌کنم. حتی می‌توان روی این پدیده «مزدوری علم« نام نهاد؛ پدیده‌ای پیچیده و در حال گسترش که توسط اشخاصی که فاقد صلاحیت علمی هستند، انجام می‌شود.»

تا گرفتن نمره 17 کنار شما هستیم!

برای درک موضوع با یکی از آگهی‌دهندگان که خود را استاد دانشگاه و مشاور پایان‌نامه معرفی می‌کند، به صورت تلفنی گفت و گو شد؛ البته به عنوان یک مشتری و متقاضی و نیازمند پایان‌نامه‌ای با موضوع کلی «اختلالات بیش‌فعالی در کودکان«.

فرد پاسخ دهنده در آغاز 2 پرسش کلیدی طرح می‌کند: «زمان«، «بودجه« و این که چه مقدار کار به صورت میدانی و چه میزان آن کتابخانه‌ای است؟

پس از ارائه توضیحات لازم، انجام یک کار «تضمین شده«، «شسته رفته« با حداقل نمره 17 را تقبل کردند. ظاهراً جنبه برون نهادی قضیه بدون هیچ پروسه و مجوز اداری راه خود را در بازار یافته است و همچنان به سوی مسیری نامعلوم در دنیای دانش پیش می‌رود.

اما در خود دانشگاه یا همان جنبه درون نهادی ماجرا، چه اتفاقی افتاده است؟ پاک‌سرشت با طرح این پرسش می‌گوید: «یک عامل کلیدی، ضعف در انتقال هنجار و اخلاق علمی به دانشجویان است. ما در مقطع کارشناسی واحدی نداریم که به دانشجویان اصول اخلاق علمی و حقوقی آثار علمی آموزش داده شود. اکنون چه انتظاری داریم که دانشجویان این رفتارها را از خود بروز ندهند؟ نیاز به ارائه 2 واحد در این زمینه کاملاً محسوس است تا دانشجویان این کدها را دریافت کنند. پس از آن می‌توان توقع ارائه یک کار پژوهشی با رعایت اخلاق علمی داشت. اما در حال حاضر هنجارها به صورت مستقیم تولید و منتقل نمی‌شوند.»

بده - بستان استادان

تصور یا انتظاری که پیش می‌آید این است که چرا استادان به چنین موضوع مهمی‌چندان اهمیت نمی‌دهند؛ در اینجا 2 فرضیه بویژه در ارتباط با پایان‌نامه‌ها، قابل طرح است؛ نخست این که استاد مربوطه چندان اشراف علمی نسبت به موضوع ارائه شده از سوی

دانشجویان ندارد و به همین دلیل متوجه نمی‌شود که کار ارائه شده آیا پژوهش خود دانشجویان است یا یک اثر مونتاژ شده و تولیدی دیگران؟ و دوم این که در صورت اطلاع از این موضوع چرا و چگونه همه پایان‌نامه‌ها نمره بالای 17 کسب می‌کنند؟

این یک بده بستان است» پاسخ عضو هیات علمی دانشگاه بوعلی بسیار قاطع است. وی بده بستان رایج در دانشگاه‌ها را چنین توضیح می‌دهد: «171#&؛ استادان نمره کمتر از 17 به هیچ پایان‌نامه ای نمی‌دهند؛ این در حقیقت نمره اساتید به خود و یکدیگر است. به طور مثال بنده برای موردی داور یک پایان‌نامه می‌شوم، روز دیگر استاد دیگری داور یکی از پایان‌نامه‌های دانشجویان بنده را بر عهده می‌گیرد. این در حقیقت نوعی بده بستان میان استادان است. در کل معیار ارزشیابی در پایان‌نامه‌ها مشخص نیست. توقعات در جلسه دفاع همین مناسبات است که دست به دست هم می‌دهند و نتیجه آن چنین نمره‌هایی می‌شود. خود دانشجویان نیز به این مساله واقف هستند.»

دانشگاه، یک دوره گذار

دیری نمی‌پاید دانشجویانی که با شور فراوان و شب نخوابیدن‌های پیش از کنکور راه خود را به دانشگاه باز کرده‌اند، درمی‌یابند که این مقطع یک دوره گذار، همچون دوره خدمت سربازی است.

نکته: برخی استادان و معلمان تنها به درس دادن اکتفا کرده‌اند و تولید علم را به عنوان یک هنجار آموزش نمی‌دهند، در حالی که این موضوع باید در جامعه علمی به عنوان یک هنجار اخلاقی مورد توجه قرار گیرد
فرید که البته نامش مستعار است، با تبسم می‌گوید: «171#&؛ چه اهمیتی دارد خودم این کار را انجام دهم یا دیگری. اصلا ارائه یک کار علمی چه تاثیری در زندگی و کار من دارد، هیچ کس به آن بها نمی‌دهد، کاغذ آن مثل همه کارهای دیگر گوشه کتابخانه به مرور زرد می‌شود. در حالی که خود استادان دانشگاه زمان و مشاوره کافی برای کار پایان‌نامه دانشجویان اختصاص نمی‌دهند، چه انتظاری وجود دارد؟ باید این مرحله همچون دیگر مراحل زندگی طی شود.»

پاک‌سرشت درباره نتیجه‌گیری دانشجویان از دوران تحصیل خود به عنوان یک مرحله گذار، به عدم تاثیرگذاری کارهای پژوهشی بر شغل دانشجویان اشاره می‌کند و می‌گوید: «171#&؛ به جرات می‌گویم که یک دانشجو به سرعت به این چنین نتیجه‌ای خواهد رسید که دوره دانشگاه را تنها باید گذراند، همین، چون بین مهارت‌های آموخته شده و تخصص دانشجویان با نیاز جامعه و اشتغال آنها تناسبی وجود ندارد.»

برخی از استادان و معلمان تنها به درس دادن اکتفا کرده‌اند و تولید علم را به عنوان یک هنجار آموزش نمی‌دهند. در حالی که این موضوع باید در جامعه علمی به عنوان یک هنجار اخلاقی مورد توجه قرار گیرد.

مدرک‌گرایی و رقابت استادان برای ارتقا

این که مدرک چه تاثیری در ارتقای شغلی دارد و حتی برای جلسه خواستگاری نیز مفید و موثر است، نیازی به توضیح ندارد، اما از سویی دیگر چنانچه پاک‌سرشت عنوان می‌کند: «171#&؛ دانشگاه به عنوان یک نهاد، دارای فرهنگ و آداب خاص خود است» که پایداری چنین فرهنگی مستلزم داشتن ابزارهای «171#&؛ تنبیه و تشویق است.»

این جامعه‌شناس با ذکر نمونه‌های عینی ابراز می‌کند: «171#&؛ حتی در مواردی که متوجه تخلف دانشجویی در این زمینه می‌شویم، امکان برخورد جدی با وی بر اساس ضوابط وجود ندارد. حتی طبق قوانین نمی‌توان وی را از حضور در کلاس محروم ساخت. در اصل سیستم تنبیه در چنین مواردی ناکارآمد و ناقص است. چنین عواملی موجب شده که دانشگاه تنها یک مکان برای ارائه مدرک به دانشجویان باشد.»

چنین به نظر می‌رسد، عامل برون‌نهادی و درون‌نهادی در یک قانون نانوشته به دلایل بسیار و به صورت هماهنگ، این پازل را کامل می‌کنند. اگر جنبه مادی برای عامل برون‌نهادی یا همان بازار انگیزه است، در درون خود دانشگاه نیز برخی از استادان در یک رقابت و برای گرفتن ارتقای شغلی به این مساله دامن می‌زنند. استاد دانشگاه بوعلی به بروز و گسترش این مساله در خود گروه مرجع اشاره می‌کند و می‌گوید: «171#&؛ متاسفانه یک مسابقه ناروا برای «171#&؛ ارتقاء» شیوع یافته است که آثار نامطلوبی در پیشرفت علمی دارد؛ چون در حالت مسابقه حتی علم را کمی می‌بینیم.»

در یک نگاه کلی‌تر می‌توان گفت عدم رعایت اصل پژوهش و حق مولف تنها محدود به دانشگاه و پژوهش‌های دانشگاهی نیست، چنانچه که کتابسازی نیز در جامعه، بازار و جایگاه خود را دارد. «171#&؛ گاهی مشاهده می‌شود که یک فرد در طول دو سال به اندازه 50 سال کار علمی روانه بازار می‌کند! این مساله در خود گروه مرجع در حال شیوع است.»

«#2; میلیون برای 200 صفحه! تحویل 2 ماهه!» فرید می‌گوید: « این قیمت یکی از افراد برای ارائه پایان نامه بود که برای بار نخست به او مراجعه کردم. من توان پرداخت چنین رقمی را ندارم. حالا هم که اینجا منتظرم تا استاد بیایند!»

یک استاد دیگر دانشگاه که به دلایلی نمی‌خواست نامش عنوان شود، بخشی از دلایل چنین ناهنجاری علمی در فضای دانشگاهی را ناشی از ضعف دانشجویان در نوشتن، کم دانشی، هراس و موارد دیگر می‌داند که به همین دلایل دانشجو ترجیح می‌دهد با صرف هزینه‌ای از این مرحله عبور کند. وی همچنین فضای عمومی جامعه را نیز از دیگر عوامل موثر در گسترش این نوع تقلب عنوان کرده و می‌گوید: « هنگامی که به صورت آزاد این کار تبلیغ می‌شود خود به گسترش کار دامن می‌زند. زمانی که قبح مدارک جعلی و تقلبی از بین برود، زمینه و بستر چنین کارهایی نیز مهیا خواهد شد.»

شاید اتفاق بیفتد

این پرسش اساسی مطرح است که آیا تعهد به هنجارهای علمی پذیرفته شده است یا نه؟ در حالی که قاعده‌ای برای ارزیابی پایان نامه‌ها وجود ندارد. استاد دانشگاه بوعلی این پرسش را مطرح کرد. با چنین روندی دیری نخواهد پایید که خواهید دید و شنید: تحویل پایان نامه در منزل، محل کار یا حتی در جلسه دفاع. شاید خود آنها هم از کار دفاع کنند! بامزه است نه؟ اما در عین حال جدی و خطرناک. فعلا فرید باید از پایان نامه نانوشته خود به طور شخصی دفاع کند، او به قول خودش می‌خواهد تنها از شر این واحد درسی که زمان چندانی هم برای آن ندارد، راحت شود. « اصلا اعصاب فکر کردن به این موضوع را ندارم. بریده‌ام!»

سامان عابری / جام جم